

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 63

Dnr 2023-000244

Remiss om Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förslag till remissyttrande och översänder som svar till Boverket.

Sammanfattning av ärendet

Boverket vill ha synpunkter på ”Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan; med konsekvensutredning”. Förslag till sådana föreskrifter, tänkta att träda i kraft den 1 maj 2024, är på remiss 30 mars - 25 augusti 2023. Föreskrifterna är en följd av att det från den 1 april 2023 finns ett lagkrav i 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338) som innebär att översiktsplaner ska utformas så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt samt att Boverket får meddela föreskrifter om standarder för utformning av översiktsplaner. Föreskrifterna ska stötta kommuner i hur de ska uppfylla kraven och de innehåller regler om hur informationen i en digital översiktsplan ska definieras och identifieras. Förordningen, och därmed föreskrifterna, är tänkt att tillämpas första gången på översiktsplaner som påbörjas efter den 31 december 2026. Remissens innehåll består av förslag till föreskrifter om översiktsplan och utredning av konsekvenser samt en beskrivning av bland annat bakgrund och syfte med föreskrifterna.

Det finns många fördelar med en digital översiktsplan, bland annat att det underlättar dialog och tillämpning av en översiktsplan. Med föreskrifter om en nationellt enhetlig identifiering och beskrivning av översiktsplanens information blir kommunernas översiktsplaner mer enhetliga, vilket bland annat förenklar regional eller mellankommunal samordning och informationsutbyte med myndigheter. Samtidigt innebär en övergång till digital översiktsplanering, som beskrivs i remissen, ett förändrat arbetssätt och högre tidsåtgång samt kostnader för programvara, programlicenser, kompetenshöjning och databassupport. Dessa effekter är än mer känbara i små kommuner som har begränsade resurser både vad gäller personal och ekonomi. En risk kan därför vara att resurssvaga kommuner får än svårare att hålla översiktsplanen aktuell.

Föreskrifternas krav på digital översiktsplan gör behovet av ett system för digital arkivering av den antagna översiktsplanen än tydligare. Som det ser ut nu kommer översiktsplanen att vara digital men arkivering kommer ändå att behöva ske i pappersformat. Vidare ställs inte några motsvarande krav på digital kartinformation på statliga myndigheter som föreskrifterna gör på kommunerna. För att kartinformation för bland annat riksintressen ska kunna överföras från myndigheter till kommuner utan risk för tolkningsfel behöver de

Kommunstyrelsens arbetsutskott

ha samma format från början. För att hela informationskedjan ska vara enhetlig och smidig behöver därför även statliga myndigheter och regioner ha samma krav om digital kartinformation på sig.

En grundläggande synpunkt på föreskrifterna är att det föreslås väldigt många kategorier för mark- och vattenanvändning. Vid en jämförelse med Boverkets ÖP-modell har antalet kategorier ökat och skillnaden mellan kategorier och underkategorier har tagits bort. Det sammantaget gör att överskådligheten försämras och att risken för att kommuner använder olika kategorier ökar, vilket kan medföra att enhetligheten mellan kommuner blir sämre. En fråga är också om det behöver förtydligas hur man vet att en detaljplan överensstämmer med översiktsplanens kategorier för mark- och vattenanvändning.

I föreskrifterna anges att information om mark- och vattenanvändning ska vara lägesbestämd till den del av kommunen som användningen berör. För övriga delar av översiktsplanens innehåll anges däremot inte att informationen ska vara lägesbestämd. För flera av dessa kategorier bör dock ambitionen vara att de ska kunna anges med lägesbestämning. För kommunalt beslutade områden för till exempel landsbygdsutveckling i strandnära lägen är det upp till kommunen att besluta om lägesbestämning. För områden som är utsedda av statliga myndigheter som riksintressen behöver dock myndigheten kunna förse kommunen med digital kartinformation för att inte kommunen själv ska behöva tolka riksintressets lägesbestämning. En ytterligare fråga är om inte länsstyrelsens synpunkter på översiktsplanen och planens konsekvenser borde vara lägesbestämda för att informationen ska vara så lättillgänglig som möjligt.

Föreskrifterna är tänkta att träda i kraft 1/5 2024 men tillämpas första gången på översiktsplaner som påbörjas efter den 31 december 2026. Eftersom det är långa processer med att ta fram översiktsplaner kommer Uppvidinge kommun liksom andra kommuner att vilja använda föreskrifterna så fort som möjligt efter att de har trätt i kraft. Det är därför viktigt att Boverkets vägledning och programvara finns framme så tidigt som möjligt.

Även om föreskrifterna enbart hanterar översiktsplanen behöver det poängteras att det framöver behöver finnas ett system för hur information om planeringsstrategi kan hanteras i samma digitala miljö som översiktsplanen. Information om översiktsplanens aktualitet är viktigt för tillämpningen av översiktsplanen och möjligheten att bedriva en kontinuerlig översiktlig planering.

Konsekvenser

En digital översiktsplan, vilken fungerar som ett verktyg för förenklad dialog och tillämpning av översiktsplanen, finns idag i ungefär hälften av landets kommuner. Att gå över till digital översiktsplanering medför, som beskrivs i remissen, ett förändrat arbetssätt och högre tidsåtgång samt kostnader för programvara, programlicenser, kompetenshöjning och databassupport.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Boverket bedömer dock att det förändrade arbetssättet på sikt ska kunna ge tids- och kvalitetsvinster vid framtagande och tillämpning av en översiktsplan.

Beslutsgång

Ordförande frågar om kommunstyrelsens arbetsutskott kan besluta i enlighet med kommunledningsförvaltningens förslag till beslut och finner att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat så.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2023-05-02

Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan, med konsekvensutredning

Beslutet skickas till

Boverket
